

# Mentés a mélyből

„Kölyukat keres az úr?”

Harmincfős készenléti csoport

Az ember ősidők óta kettős ér-zülettel viseltetik a föld mélyébe vezető járatok, nyílások iránt: fél az ismeretlen, sötét mélységtől, de kíváncsi is: mit rejthet? Így joggal mondható: már az ősember is „barlangászzkodott”. Igaz, kényszerből, mert kereste az olyan rejték-helyet, amely neki alkalmas menedék, a barlangi medvének esetleg kevésbé az...

A természetben élő emberek máig is számon tartják a környezetükben levő barlangokat. Dr. Dénes György, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat társelnöke mondott erre nemrég jellemző példát. Néhány éve Tarnaleleszen, a Palócföldön ismeretlen barlangokat keresett. A falu legöregebb pásztorához, Balázs Antalhoz fordult. „Kölyukat keres az úr?” — kérdezte az idős ember, mert sok helyütt, például a Székelyföldön is, még ezen az ősi magyar néven emlegetik a barlangokat. — „Ismerek olyat, amelybe, ha vihar jön, száz birkával is beférék!” Favágók is tudják, hol van olyan üreg, nyílás, ahol a nyári melegben vi-zes korszókat hűthetik.

## Ha kimerül a zseblámpa

A baj nem is azokkal van, akiknek munkájukhoz kell a barlangok ismerete, mert azok egyrészt való-ban ismerik is e „kölyukat”, másrészt csak a bejáratú részeket „használgatják”. Sokkal nagyobb gondot okoz, hogy főleg az utóbbi években megszorodott azoknak a zömmel fiatal kalandkeresőknek a száma, akik maguk és a világ előtt bátorságukat, férfiasságukat bizonyítandó, magányosan vagy csoportosan félelem nélkül vágnak neki az ismeretlen mélységnek.

Ha ezt szervezetten tennék, a Magyar Természetbarát Szövetség-hez tartozó barlangász szakosztá-lyok vagy szakcsoportok keretében, nem is volna baj. De úgy látszik, az ilyen „amatőr barlangászoknál” külön virtusnak számít, ha szak-képzett vezető és — ami még na-gyobb baj — megfelelő felszerelés nélkül indulnak neki a föld alatti útnak. Visznek 2—3 zseblámpát, és amikor sápad a fény, kimerülő-ben van az elem, indulnának visz-sza. Csak éppen akkor már késő.

Ritka eset, hogy ilyenkor elég a visszaútra is a lámpa ereje. És még jó, ha csak „vízszintesen” té-vednek el, mert sötétben botorkál-va, a kürtökkel, szakadékokkal tarkított barlangokban, sajnos, „füg-gőlegesen” is el lehet veszíteni a tájékozódóképességet. És a zuha-nás ritkán jár súlyosabb sérülés nélkül. Még akkor is, ha „biztosít-ják egymást” a hazulról vitt ócska ruhaszáritó kötéllel. Ami lehet, hogy otthon megbírta a kaland-vágyó ifjú súlyát, de a köveken való horzsolás után már nem.

Ilyenkor jön a baj, a pánik, el-tévedtek és hozzátartozók között egyaránt. És riasztják, ha tudják,

hogyan kell, a barlangi mentőket. Akiknek egyébként semmi közük az Országos Mentőszolgálathoz.

Az 1950-es években, sőt, elvétel-e azelőtt is voltak már alkalmi bar-langi mentőakciók, de ezekhez még alkalmilag kellett összeszedni a tapasztalt barlangkutatókat, és ez bizony rendszerint hosszú órákba került. Ezalatt a sérült állapota súlyosbodhatott, az eltévedt mind rosszabb fizikai állapotba kerülhe-tett. Így született a gondolat: jól felkészült, gyorsan működő szerve-zetet, Barlangi Mentőszolgálatot kell létrehozni. Ezt a már említett dr. Dénes György szervezte meg és vezeti azóta is, aki egyúttal a Magyar Természetbarát Szövetség barlangbizottságának is vezetője.

## Több mint száz mentés

A Barlangi Mentőszolgálat meg-alakulását 1961-ben hagyta jóvá a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat, és a Magyar Vöröskereszt keretében, a rendőrség tá-mogatásával működik. Több évig bizonytalan volt, hogy ki a Bar-langi Mentőszolgálat gazdája. 1977-október 28-án a Magyar Vörös-kereszt országos kongresszusa úgy döntött, hogy a Vöröskereszt ke-retén belül ki kell fejleszteni a különleges mentőszervezeteket, és ezek közé sorolták a Barlangi Men-tőszolgálatot is, amely a Vörös-kereszt országos katasztrófabizott-ságához tartozik.

Kik a tagjai a Barlangi Mentő-szolgálatnak? Természetbarát szak-osztályokba tömörült barlangkutató sportolók, akik többségükben a barlangkutató társulat tagjai is. Sem a mentésre fordított időért, sem az eközben óhatatlanul meg-sérülő saját felszerelésükért sem-miféle térítést nem kapnak. Ön-ként és teljesen önzetlenül végzik ezt a nehéz és sokszor igen koc-kázatos munkát. Erkölcsi elisme-résben viszont már többször is részesültek: a tagok eddig 16 eset-ben kapták meg a kormánytól az Életmentő Emlékérmet; dr. Dénes György kétszer is, ami igen ritkán fordul elő. A Vöröskereszt kitün-tetésein kívül a belügyi tárca is elismerte munkájukat a Haza Szol-gálatáért, Erdemérem és a Köz-biztonsági Érem különböző foko-zataival.

A barlangi mentők többsége 20—30 éves, számítógépmérnöktől al-kalmazott matematikusig, gyógy-szerész-hallgatótól agrármérnökig, kereskedelmi tisztviselőtől vasas szakmunkásig sokféle foglalkozási ág képviselői vannak közöttük. Nő



MUNKÁBAN A PILISI BARLANGMENTŐK

A hazulról vitt ócska ruhaszáritó kötéllel

jelenleg nincs a soraikban, de ko-rábban többen is részt vettek mentőakciókban, és csak gyerme-kük születése után hagyták abba a szolgálatot.

Nézzük, hogyan zajlik egy ilyen mentés?

Bejelentik az esetet a rendőr-ségnek. A mentőszolgálat vezető-jét a rendőrség riasztja. Mire a riadóköcsi az előre megadott cí-mekre ér, az „első lépcső” tagjait a mentőszolgálat vezetője már te-lefonon értesítette, és azok beöl-tözve, az utcán várják a kocsit. (Ebbe a csoportba csakis olyanok tartoznak, akik nemcsak jól kép-zett barlangi mentők, de gyorsan el is érhetők, telefonon értesít-he-tők, és elvileg egy órával a rend-őri riasztás után már a baleset helyszínén lehetnek. Ez a készen-léti csoport mintegy 30 emberből áll.)

A felszerelés Budapest belváro-sában, a Pest megyei Rendőr-fő-kapitányság által erre a célra bé-relt raktárhelyiségben mindenkor készenléten áll. A felszerelt bar-langi mentők valóban legkésőbb 60 perccel a bejelentés után a helyszínen vannak, ha a budai hegyvidéken történt a baj. Más-különbön az utazási időt is be kell számítani. Egy-egy mentéshez általában 8—12 ember is elég. Ha nagyobb arányú a munka, például omlás is nehezíti a mentést, ak-kor a 30 fős „első lépcsőhöz” tar-tozók után riaszthatók a második tagjai is. Ide szervezett formában azok tartoznak, akik ugyanúgy ki-képzettek, mint „első lépcsőbeli” társaik, de telefon hiánya, távoli lakás vagy más ok miatt neheze-bben, lassabban érhetők el. Annyi biztos: valamennyi szervezett ma-gyar barlangkutató mindig készen áll a bajba jutottak mentésére, így a 6—800 fős magyar barlangász-tábor egésze a „második lépcső” tartalékának tekinthető.

Amióta a Barlangi Mentőszol-gálat fennáll, tagjai száznál több mentésben vettek részt. 1977 első

felében, szerencsére, csak három alkalommal kellett riasztani őket, ekkor is a föld alatt eltévedt gye-rekek miatt.

Maga a mentés bizony nem ve-zélytelen, hiszen ha emberéletről van szó, még a legnyaktörőbb helyzetekben is helyt kell állni, és percnyi késedelem nélkül kell cselekedni. De az alapos kiképzés és a nagy gyakorlottság, valamint a katonás fegyelem eddig sikerrel megóvta súlyosabb sérülésektől a barlangi mentőket.

## Inkább idegenvezetővel

És most a riasztásról: ha szülő, barát, hozzátartozó úgy véli, hogy a haza nem tért családtag vagy ismerős barlangban tévedt el vagy szenvedett balesetet, értesítse er-ről a területileg illetékes rendőr-séget. Ha például tudják, hogy a budai hegyekbe vagy a Pilisbe „barlangászkodni” indultak a fia-talok reggel, és éjfélig nem kerül-tek haza, akkor a Pest megyei Rendőr-főkapitányságot, ha bükk-i barlangban tűntek el, akkor a miskolci kapitányságot kell telefo-non felhívni és így tovább.

Van persze okosabb módja is a kíváncsiság kielégítésének: Agg-teleken, Lillafüreden, Abaligetben, Budapesten a Pál-völgyben „civi-lizált”, azaz villanyvilágítással el-látott barlangokba idegenvezetővel is le lehet menni. Ha pedig itt kedvet kap valaki a „vad”, termé-szetes állapotú mélységek kutatá-sához, akkor forduljon a Termé-szetbarát Szövetséghez. Minden je-lentkezőt, akit a sportorvos alkalm-ságnak talál, készséggel irányíta-nak a neki lakóhely és érdeklődés szerint megfelelő szakosztályba, szakcsoportba. Mindehhez elég egy levelet írni a következő címre: Budapest VI. kerület Bajcsy-Zsi-linszky út 31. II. 3.

SZATMARI JENŐ ISTVÁN

**MAGYARORSZÁG**

politikai és társadalmi hetilap

Szerkesztőség: 1085 Budapest VIII., Gyulai P. u. 14.

Telefon: 137-660. Telex: 6351 redmo.

Postacím: 1396 Budapest, Pf. 634.

Szerkeszti:  
DR. PÁLFY JÓZSEF főszerkesztő,  
GÁRDOS MIKLÓS h. főszerkesztő.  
Kiadja a Hirlapkiadó Vállalat,  
1959 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.  
Telefon: 343-100, 142-220.  
Felelős kiadó: CSOLLÁNY FERENC igazgató.  
78.2310/2-5. Zrínyi Nyomda, Budapest  
F. v. BOLGÁR IMRE vezérigazgató.  
Index: 25 606 HU ISSN 0464-4956

1978.  
JANUÁR  
29.